

ДАЛМАТИНСКИ

РАДИКАЛ

Издава сриједом и суботом.

ПРЕДПЛАТА: на Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
на Италију мјесечно Лира 6; по-
једини број 30 центовама. Отласи
по цјенику. Поједини број Д 1-50.

Поштомарка плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Ђакић.
Телефон број 60.
Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, сријода 22. августа 1923.

Број 113.

Мртва сезона.

Позната је у новинарству сезона киселих
krastavica или тако звана «мртва сезона». Поли-
тички и велики и мали, одмарaju се 3—4 недеље,
политички живот мирује. Народна Скупштина, пу
ћак ни њени одбори не раде, једино ради фантази-
ја новинара, који и у највећој бољој приједи и
пасијој врућини морају да држе публику у напетос-
ти. Ово нарочито вриједи за булварске и крајче-
рашке листове, који своју публику клjускају фанта-
стичним сензацијама једнога дана.

У овогодишњој мртвој сезони, која је по-
чела онoга дана, када су се одгодиле сједнице
Народне Скупштине, доша је на ред новинарска
патка и бајка о неком «расцјеру» и цијепању
народне радикалне странке. Ко познаје гранитну
чврстоћу наших организација, тај се је слатко сми-
јао овој новинарској патци. Али у мртвој сезони
све се гута. Осим тога расклиманим политичким
strankama, увијек треба по гдјекоја инјекција, да
одржи у животу малобројне и несигурне пристаје.
Ова се инјекција периодично лансира сваке треће
недеље и увијек у разној форми. Први пут она
гласи: расцјеп међу радикалима; други пут: ради-
кали не могу сами да владају; трећи пут: потре-
ба коалиције са демократима; четврти пут: старији
protiv млађиh... и тако у бесконаност. Будала
може у ове новинарске патке и да повjerује,
док се панетан човек само смије.

Друга патка била је о Радићу. Она је већ
postala блjутава и огавна. Гдје је Радић?... Сра-
мота је за нашу штампу да се бави оволико нje-
говом особом. Хиљаде шверцера прешли су и нашу
и сватлију границу. Прешао је и Радић. Гдје је он
и да ли се вратио? Ома, за Бога, кога се то
тиће осим државних органа? Он ће, ако се
врати, одговарати ако се пак не врати никуд
боље. Ослободили смо се једног манијака,
који је у времену хипнозе залудио свој на-
род. Али у овој трагикомичној папзјанији,
нашло се новинарских шмокoва, који су тврдили да
је нестао и г. Пашић, па чак и да се овај састао
с Радићем. Овдје већ врућина дјелује паралитички.
Али ако се не треба чудити новинарским паткама,
треба се чудити публици, која све те патке прима
као готову чинjenицу. Изгледа да је и публика
postala више неспособном да расуђује.

Трећа је патка: «терор» народне радикалне
странке приликом општинских избора, који су се
оборили у недељу 19 августа, у Србији и Црној
Гори. Ко познаје иоле општински изборни закон у
Србији и политичку свијест шумадских сељака —
тај зна да је «терор» искључен и немогућ. Али
оно странке, које су напред знале да ће про-
пасти и на овим општинским изборима, као што су
propале и на 18 марта на скупштинским, — труде
се, да унапријед оправдају свој порез неким
змјилjenим терором. Као да се може развити те-
ror при тајном, непосредном и општем праву
glasal. Ово су бајке, с којима они који губе хоће
да оправдају свој губитак.

Мртва је сезона, гдје фантазија буйно ради
и гдје се једном у голити продуцирају трећукла-
ни политичари и новинари.

Зашто да им кратимо то задоволjство у се-
зони киселих krastavaca, плавих и црвених патли-
дзана и грозгаја? Нека се и они једном забаве
на račun наивне и ограничене публике.

— На 1. септембра ступиће на снагу нов
циновнички закон, којег је Нј. V. Краљ већ пот-
писао.

Triumvirat.

Prema pouzdanim vijestima iz Zagreba, dr.
Korošec i dr. Spaho bili su obaviješteni o Ra-
dićevom odlasku, па су чак и пристали да Ради-
ћевом одласку, па су иожезмовство, да га заинтересује за своју
«миројојном и довијетанску» политику. У Лjubljani
су сада врло нервозни и очекују са пажњом до-
говораје споља. У Zagreбу се надају важином по-
литичким договорајима (II) у идућој недељи. Тврди
се, да је сам др. Trumbić посредовао на страни
за Радића, и добио му енглески пасош и дао
му директиве за рад у иностранству. Blokaška
štampa tvrdi, да је Радић већ у Londonu и да
је тамо пошао на позив енглеских парламента-
раца да «обавијести» енглеску јавност о прилика-
ма у Hrvatskoј.

Separatisti су се већ побринули да утару
put Radićevu dolasku u London, па су у неким
listovima, који се заузимљу само за Njemačku,
Madžarsku, Bugarsku, а сада и за Hrvatsku, pro-
turili vijesti protiv naše Kraljevine, nadajući се,
да ће им то писане остварити жеље и створити «mi-
rotvornu republiku». Neка се само тјеше. «Блажен
siromašni duhom jer је njihovo carstvo небеско».

Onako је, како смо предviјegli. Bedastim
lažima не може се још даље опсјенјивати hrvat-
ska јавност. Zagreбачке «Novosti» donose:
Da се прикрије та бланаца, да се некако у ljep-
šem svjetlu прикаже пред нашоm јавношћу једин-
ствен случај, да вођа једне велике странке по-
тајно стругне у иностранство, измишљају се саћа
telegrami iz Londona, да ће г. Radić ондје
konferirati на позив представника енглеске владе
и са високим активним државницима о uregjenju
hrvatskoga pitanja. Наравно да је то иста бесми-
слена измишљотина и исти покушај завараванја нај-
наивније публике. Isključено је, да која страна
држава по својим представницима шаље било ка-
кове dogovore и мјере гледе унутарњег uregle-
nja друге које признате државе. То знаде сваки
ма и површни читатељ новина и ова нова лаž бити
ће једнако раскрикана и опровргнута за кратко
вrijеме по оним истима, који ту сада шире. Као
што смо до сада ишли само за истином, бити ће и
наши даљи извјештаји у тој забавној, али и залосној
stvari што злуштнији и отворенији. Гледе деманти-
рања vijesti о трзавицама унутар Радићеве стран-
ке остајемо и код ове наше информације, да је
г. dr. Rudolf Horvat, у осталом с правом uskli-
кнуо: «Stipičin kukavičluk upropastit će nam
stranku!»

Нова хрватска странка у Босни
и Херцеговини.

11 августа је први пут проговорно у ја-
вности један од оснивача нове хрватске стран-
ке у Босни и Херцеговини Др Иван Павичић.
Полемисући са Спацином „Правдом“, он у
„Југословенском Листу“ износи главна начела
нове хрватске странке. Како Павичић каже,
нова странка стоји на бази државног и наро-
дног јединства. Она признаје Видовдански У-
став и законе донете у складу са уставним
одредбама. Она је за монархистички облик
државе и за активну сарадњу у парламенту.
Нова странка настојаће да Хрвати дођу до
утицаја у свима гранама државне управе. Др.
Павичић напада Радића што је оставио вољ-
ство политике у Босни агама и беговима —
Ј. М. О., који су ризицали аграр противно
интересима хрватских сељака у Босни и Хер-
цеговини, јер Босански Хрвати не могу одо-
брити луду и јавову политику миротворца
Радића.

Политичка ситуација.

БЕОГРАД, 20. августа

Под предсједањем министра В. Јанковића
одржана је сједница мии савета, на којој се
расправљало о текућим ресорним питањима.
Осим тога је ријешено да се посмртни остан-
ци нашег најбољег националног музичара Сте-
вана Мокраца пренесу у Београд и сахране
на државни трошак.

Неке повније жеље за сензацијама до-
нијеле су вијест о повлачењу г. Николе Па-
шића из политике. Наравно да оне настоје и
опрвадати то „повлачење“ г. Пашића, па до-
носе као узрок „заплетености у клубу“ и т. д.
Ни у једној странци нема толико реда, одлу-
чности, слоге и дисциплине, као у радикалној,
а ни у једној странци не ужива вођа потпуно
и таково повјерење, као што ужива баш г.
Пашић у радикалној, па су сва ова повинар-
ска нагањања смијешна. Г. Пашић, иако је у
поодмаклој доби, кад би му био потребит мир,
осјећа се још как и свијез, а уа то и потребе
држане аахтјевају, да он остане још на кор-
милу државе, те нема никакве намјере да се
повлачи из политике.

Како се донаје, мин. иностраних дјела
др. Нинчић повратиће се 28. у Београд, гдје
ће се задржати неколико дана, а онда ће от-
путовати у Женеву, да присуствује конферен-
цијама Друштва Народа.

Синоћ је отпутовао у Швицарску наш
посланик у Берну Милутин Јовановић, који је
поини собом потребити материјал, нарађен у
министарству спољних дјела а да рад наше де-
легације на септембарском засједању Друштва
Народа. Тај је материјал опсежан, јер ће наша
делегација учествовати у претресу многих ва-
жнијих питања, а такођер ће и сама изнијети
више важних питања пред форум Друштва
Народа. За наше су делегате одређени: Др.
Нинчић, Др. Лаза Марковић, Милутин Јовано-
вић (посланик у Берну), а као стручњаци: Др.
Милорад Стражицки, проф у Zagребу и Васо
Јовановић, народ посланик.

У свим муслиманским круговима бијег
Ст. Радића изазвао је највеће изненађење и
страх. Један дво муслимана, који не одобрава
политике др. Спахе и другова, одлучио је да
прекине досадање везе и да крене другим пу-
тем. Како се тврди овамо спада и др. Храсни-
ца Стално је, да ће на првој сједници цен-
тралне управе пасти одлука у том питању. У
муслиманским се круговима криви др. Спахо
да је знао за Радићев бијег и да је заједно
са Корощцем одобрио тај бијег.

Талијански посланик на нашем двору
Негрити отпутовао је на двојмесечни допуст.
Замјениваће га отпремних посланика Сумонте.
У овјешњем се политичким круговима говори
да се Негрити неће више вратити у Београд
Прије одласка Негрити је посетио зајемника
мин. иностраних дјела др. Перића и с њим
се опростио.

Коначно је постигнут потпун споразум
између наше и грчке владе у питању слободне
солунске зоне, као и у погледу премоца и про-
мета са Солуном и Грчком. Сада се воде пре-
говори око закључка поштанске конвенције.

Ових ће се дана преговори закрити, а онда ће се приступити разграничењу зоне у Солуну и искористивању те зоне са наше стране.

Новосадска изложба надмашила је свако очекивање. Посјетиоци долазе из свих крајева државе. Јучер су у градској вјештини одржали мин. финансија др Стојадновић и трговине Којић конференцију, којој су присуствовали господарски кругови из цијеле државе. Министри су приказали финансијско и господарско стање наше Краљевине.

У суботу је мин. финансија др. Стојадновић примио новинаре и дао им експозеј о разним привредним питањима. Овогодинашња жетва биће врло добра. Рачуна се да ће цијели приход од пшенице бити 170.000 вагона, од чега ће се моћи извести преко 30.000 вагона, што представља вриједност од 900 милијуна динара. Род шљива је исто тако врло добар, па ће извоз достићи 5.000 вагона у вриједности од 175 милијуна динара. Очекује се да ће за пшеницу и шљиве ући у државу око 1 милијарду динара у страним деписама, што ће повољно дјеловати на сам економски развој и динаре динара. Извозна царина ће се снижити.

Данашњој ситуацији динара на бурзи треба тражити изазв наших граница, јер наше ни економске ни политичке прилике нису постале горе него што су биле пред три мјесеца. Напротив може се утврдити, да су оне анатно боље у свим правцима. Што динар не показује јачих знакова за поправак узрок су догођаји у Немачкој, а особито њен отказ за продуживање давања материјала у натури на рачун репарација свим држ. па и нашој. Али и ово ће се питање уредити у нашу корист, па ће се наш динар почети боље опорављати.

Sudbina dvorova.

Engleske bioskopske družine riješile su pitanje o sudbini dvoraca, koje su njihovi monarhi napustili i pobjegli.

Divni Schönbrunn, kod Beča, bivša residencija crnožutih i gordih Habsburgovaca primio je u posljednje vrijeme u svoje odaje americkansku bioskopsku kompaniju »Vampira«, koja je u Beč došla. Herbert Vilokos, koji se proslavio operom »Cu-Cin-Koe« u Londonu, pomoću poznate i slavne engleske umjetnice Bete Blajt stavio je jednu srecparajuću špansku dramu da se odigrava u zaparloženom Schönbrunu.

Austrijska vlada preduzela je mjere za sistematsko eksploatisanje ovoga osirotelog carskog dvora.

Silne elektricne lampe sa projektorima i svi mogući tehnički aparati bioskopske elektrotehnike olakšavaju izvogenje slika u Schönbrunu. Ogromna aranzirerija i zasjenjiv sjaj električnih lampi čine neobičan uticaj.

Druga imperatorska rezidencija je zamak Reichenberg u blizini Berlina, gdje je nekada provodio svoju mladost Fridrih Veliki — takogjer je predmet amerikanskih interesovanja.

U prastarim zidinama toga veličanstvenoga zamka zasjela je jedna poznata amerikanska filmsko-bioskopska firma »Vrata u svijetu«, puna bahantskih scena i erotike. Gigantski reflektori, koje imaju specijalni amerikanski kinematografi, daju mogućnosti da se za bioskopske filmove mogu spremili i inscenirati neobične fantastične scene u polunočnoj tami.

Tako su dvorovi dviju do jučer velikih monarhija danas postali središta filmske industrije.

— Vlada Cankova nalazi se u vrlo teškom položaju. Liga bugarskih oficira nezadovoljna je današnjom vladom. Vjeruje se da će uskoro Cankov predati ostavku cijelog kabineta, a na njegovo mjesto da će doći general Lazarov.

Velika pobjeda radikala.

Opštine, kao samoupravna tijela, prestavljaju vrlo važnu činjenicu i tekovinu u ekonomskom i privrednom životu našega naroda. I zato je prirodno da se sve stranke takmiče da upravu u ovim samoupravnim jedinicama imaju u svojim rukama. Jer one su najbolji regulator cjelokupne državne politike. U njima se ogleda narodno raspoloženje u pogledu upravljanja državnim i vogenja njene politike; one služe u neku ruku kao tačka osmatračica političkog pulsa narodnoga. Njihov lokalni karakter ne samo da ne umanjuje njihovu političku važnost, već, naprotiv, tim svojim lokalnim obilježjem one prestavljaju prvi stepen neposrednog upravljanja naroda, preko svojih izabranika, poslovima i drugim lokalnim potrebama narodnim. A to je vrlo važno u ocjeni i odregivanju političkog kursa i kretanja narodne mase.

Imajući sve ovo u vidu, razumljivo je bilo što su sve stranke bile pregle sve sile, da iz ovih izbora izvuku političku korist za svoju stranku. Osvajanje što više terena u ovim samoupravnim jedinicama bilo je ideja vodilja svih stranaka. I u tom cilju bio je razvijen cio partijski aparat. Partijski štabovi dali su se bili na posao. Naravno da i demagogija nije izostala. Stranke, čiji su se temelji poljuljali u narodu i koje gube narodno povjerenje, udružile su se bile u t. z. »neutralni građanski blok« i pošle zajednički u izbore s ciljem: protiv radikalne stranke. Ali je šumadijski, i uopšte srbijanski, seljak politički vaspitan i njega nije lako zavesti. On zna koja stranka i koji ljudi najviše odgovaraju narodnim potrebama i prema tome se opredjeljuje. On zna, da je narodna radikalna stranka nikla iz naroda, da su njeni vođe duboko prožeti ljubavi prema narodu i Otadžbini, zato je toj stranci i dao svoje povjerenje. Sve protivnike radikala, koji su govorili i pisali, da radikali gube teren u Srbiji, ovi su izbori iznenadili i opovrgli njihove tvrdnje. Radikalna stranka ne slabi, ona jača.

U Beogradu su radikali dobili 6559, građanski blok (demokrati, neodvisni radikali, naprednjaci i republikanci) 4987, komunisti 1505, socijalisti 318 i srpska stranka 172 glasa. Da se vidi kolika je pobjeda radikala iznijetčeno rezultat skupštinskih izbora od 18 marta. Tad je dobila radikalna Pašičeva lista 5862, demokrati 4627, neodvisni radikali (Protić) 512, komunisti 1134, naprednjaci 229, republikanci 482, socijalisti 556 i stanovari 311. Takogjer je značajno da je »srpska stranka, u cijelom Beogradu dobila 172 glasa. To znači da u Beogradu i u Srbiji ne može postojati jedna separatistička stranka.

Usprkos ružnom vremenu agitacija je bila živa i nervozna. Sve je bilo napeto i u izbornoj borbi služilo se svim modernim agitacionim sredstvima. Naravno amerikansko-barmumska reklama bila je demokratska, koji su ulice, trgovce, šetališta preplavili raznim letcima i proglasima. Glasovanje je trajalo od 7 izjutra do 5 navečer. Centrum grada dao je mnogo glasova građanskome bloku. Tu starije beogradska plutokracija, veletrgovina, velebankarstvo i t. d. Periferija, što je vrlo počno, u velikom i kompaktnom broju glasovala je za radikalnu listu. Na periferiji stanuje mali čovjek, zanatlija, mali obrtnik, mali trgovac, uopšte niži slojevi, kao i težak. I svi oni glasovali su za radikalnu listu. Radikali su dobili u Beogradu 38 odbornika, od toga injesto predsjednika, podpredsjednika i osam vijećnika, građ. blok, 11 odbornika, komunisti 3 i socijalista 1. Osim toga su radikali dobili Niš, Kragujevac, Skopje, Negotin, Čupriju, Užice, Zaječar i t. d.

— U Kini vlada potpuni kaos. Francuska je poslala dvije krstarice u kineske vode.

— U Francuskoj vlada velika vrućina od 42 C. u hladu.

Naši dopisi.

Vrlika, 13. avgusta.

(Zastupnik dr. N. Novaković među nama).

Извршујући дато обећање и удовољујући својој заступничкој дужности наш посланик госп. др. Н. Новаковић нашао се у пећењу 12. августа међу нама. У дупкој пуној општинској сали одржао је пригодно састанак, на ком је изнио све оно што је кроз ово кратко скупштинско засједање учинила нама народна радикална странка.

Говорио је једнако без бојаши и устручачања о кулуку и повећању пореза, као и о Радићу и Трумбићу, а да је ипак на присутне учинио најљепши дојам и пуно одобравање. Говорећи о Радићу потеога је паралелу између овог и народа Хрватског са којим треба да се односио као са правом браћом, која моментано следи једног малијака, којему ништа није свето и трајно. Говору и разлагању присуствовао је и приличан број браће Хрватата.

Пресједник мјесне организације народне радикалне странке госп. Мирко Кулићкић навео је осталог учручио му је испред свих присутних меморандум од 8 тачака у којему се пледира за уређење појединих потреба наше општине.

Госп. заступник на крају живо је препоручио, да се проведе организација странке и по селима, те се је зато изабрало подесне особе које ће то и провести.

Краткоћа времена није му дозвољавала, да се дужи међу нама задржи, што смо сви радо очекивали, пак нас је морао оставити да да настави онде, гдје је прекинуо.

Уа пликке Пашићу, народној радикалној странци госп. заступнику овај лијепо састанак са позницима до виђења би завршен.

Промина, 19. августа.

(Необични појави).

У селу Развању, опшине Промичке, Марија уд. пок. Нике Покрајца и њезина сирочад кроз дуги низ година посједовала је крчмарску концесију, а друго ништа и немају. Та је концесија одузета без икакова разлога, и ако је предложила за замијеника човјека вјешта послу, непорочна и политички исправна.

Чујемо да се са извесне стране настоји да се удијели крчмарска концесија једном нашем издајнику — талијанском потписнику, и ако је томе противно село и општина Овако не иде! Овијем се у народу убија углед државе, право и морал, а то не смије бити ни за чију вољу.

Смањивање извозне царине.

Према одлуци министарског савета смањене царине износе: па пшеницу 30 динара од 100 килограма; на брашно 25 дин.; на кукурузу 20 дин.; раж 30 дин.; јечам 20 дин.; оvas 10 дин.; меквиње, крумпир, бијели и црни лук и свјеже шљиве ослобођени су од царине; зreo пасул 50 дин.; грна 20 дин.; суве шљиве 3 дин.; живе свиње 150 дин.; свињско месо свјеже и сољено и сланина у саламури 80 дин. на 100 кг.; свјежа маст и сланина 300 дин.; гушчица маст 300 дин., магарци и магне ослобођују се царине; заклана говеда изједначају се са живим и погледу царине, а на жива говеда остаје исто као и царине; жива живина 150 дин.; заклана живина 100 дин.; перје од живине 100 динара.

Да би се што више појачао наш извоз, одлучено је даље, на предлог г. Велизара Јанковића, да се за ову извозну сезону узме под закуп 30000 вагона из иностранства. Тако ће се појачаним саобраћајем нашем извозу знатно помоћи.

Домаће вјести. Brzojavne i telefonske вјести.

Upis u učiteljsku školu. Nova školska godina 1923.—24. u učiteljskoj školi otvorit će se dne 18. septembra sa službom Božjom, u 9 sati prije podne, na koju su dužni doći svi učenici. Na 12. septembra počinje redovita pouka. Upisivanje obaviti će se dne 15. 16 i 17. septembra, svaki dan od 8—12 sati prije podne. Novi će se pitomci prijaviti upraviteljstvu u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika, a dosadašnji će prikazati posljednju školsku svjedodžbu. Prijamni ispiti bit će 15., 16. i 17. septembra. Prijavljenici za pripremljeni razred prikazat će: krštenicu, kojom će dokazati, da će do 15. septembra navršiti 15. godinu života, a isto ispravu pod 2., 3. i 4. Dobrovoljna oblast može udijeliti oprost dobi do šest mjeseci. Nakon svršenih ispita primiti će se u pripremljeni razred 30 učenika i 10 učenica; u I. tečaj 8 učenika, a nijedna učenica; u II. tečaj 2 učenika, a nijedna učenica; u III. tečaj 5 učenika, a 5 učenica; u IV. tečaj 13. učenika, a nijedna učenica.

Prijavljenici za I. tečaj prikazat će: krštenicu, kojom će dokazati, da će do 15. septembra navršiti 15. godinu života, a isto ispravu pod 2., 3. i 4. Dobrovoljna oblast može udijeliti oprost dobi do šest mjeseci. Nakon svršenih ispita primiti će se u pripremljeni razred 30 učenika i 10 učenica; u I. tečaj 8 učenika, a nijedna učenica; u II. tečaj 2 učenika, a nijedna učenica; u III. tečaj 5 učenika, a 5 učenica; u IV. tečaj 13. učenika, a nijedna učenica.

Dug jezik. U izlogu dučana M. I. Skočića u Širokoj ulici izloženo je poprsje Kralja Oslobođitelja u naravnoj veličini. Seljak iz Varoša Vrešić, prolazeći u nedjelju mimo dučana i spazivši Kraljevo poprsje u izlogu, upotrebio je riječnik iz 1914. godine, nezajući da su se sada promijenile prilike. Nekoliko gragjana, koji su se tu desili i to čuli protestovali su oštro, našto je došao državni redar i uapsio Vrešića, koga treba da vlasti poduče kako nije danas slobodno govoriti o Kralju Petru ono što se govorilo 1914. i za vrijeme rata, pa da ta poduka posluži i drugima za opomenu.

Parobrodarska veza Šibenika. Dubrovačka plovidba odbila je molbu Udruženja trgovaca, da parobrod »Petka« na pruži Gruž—Bakar svraca i u Šibenik.

Naši hoteli. Primamo iz gragjanstva: Gradom se pronose glasine, a izgleda da u stvari ima istine, da bi hotel »Krk« imao preći u talijanske ruke, s kojim bi upravljao jedan Talijan. Bilo bi žalosno da se to dogodi i da se naše ljude baca na ulicu, a strancima, pod istim uvjetima, dade hotel. Ako baš dogđe to toga, onda će Šibenčani znati da na to odgovore. — Gragjani.

Ispravak. G. Jure Dominis i drug, vlasnici kavane »Istra« molis nas da ispravimo našu vijest od 14. ov. mj. pod naslovom »Provokacija« u ovom smislu: Tamburaški zbor nije odsvirao izazovne talijanske pjesme »Giovinezza« i »Siv«, već je jedina članica zbora u vrijeme odmora počela nekoliko akorda spomenute pjesme. Odmak kod prvih akorda bila je ušuktana i sa strane vlasnika pozvana na odgovornost, te je obećala da neće nikad što slična ponoviti.

Jadr. Straža. Izao je iz štampe VIII. broj Jadranske Straže sa ovim sadržajem: I. J. Lahman; Mornarica važan faktor spoljne politike; VI. Saški jević: Podmornica na washingtonskoj konferenciji (svršetak). Iz naše ratne mornarice: Statistika brodovlja parobrodarskih društava: Ručić & Komp. dobrovoljke paroplovidbe d. d. braća Matijević i P. Mitrović (zastaviče se); B. Mertinec: Život na pojnom brodu; Listak: Društvene vijesti: Iz centrale, Ljubljane, Novog Sada, Amerike i t. d. Ovaj broj donosi slike sa sokolskog sleta u Splitu gdje je učestvovala i mornarica, slike svečane predaje našim vlastina arsenala u Titvu po Antani i t. d. Doljučići broj lije sav posvećeni Mornaričkim danima. Štrite i preplaćuje se na Jadransku Stražu!

U fond lista. Da počasti uspomenu pok. Mihajla Letice, trgovca iz Driša, darovao je u fond lista Dr. Spiro Šent 20 Din. — Uprava najsrdačnije zahvaljuje.

Za Prosvetu. G. direktor Marko Ježina doprinio je u fond Prosvete 50 dinara. — Uprava zahvaljuje. — Odboru u Drišu, da počaste uspomenu pok. Mihajla Letice priložiti sljedeća gg: Ivan Ante Viličić 50, obitelj Miović 50, Nikola Ustić 50, O. Savatije Radečić 30, Sino Manojlović 20, Pavao Čenić 10.

Veliki vašar u Grazu od 1. do 9. septembra 1923. izdaje iskaznice za posjet istog vašara: Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju u Šibeniku uz cenu od Din. 40.

Sastanak vladara Male Antante.

PRAG, 22. Kako se s pouzdanje strane doznaje u septembru bi se imali sastati naš i rumunjski kralj sa predsjednikom Masarikom u Topolčanu u Slovačkoj.

Francuski odgovor Njemačkoj.

PARIZ, 22. Jučer je francuska vlada poslala svoj odgovor Njemačkoj u pogledu reparacija.

Rezultat općinskih izbora u Srbiji.

BEOGRAD, 22. Ministarstvo unutrašnjih djela izdalo je zvaničan komunikaj o rezultatu izbora u Srbiji. Komunikaj glasi: Radikali 1416, demokrati 515, zemljoradnici 83, neopredjeljeni 71. Dženijet 15, republikanci 5, radnici 1. Konačni rezultat ipak još nije poznat jer još fale neki izvještaji.

Pašić—Poincare.

BEOGRAD, 22. Javljaju iz Pariza da će se tamo sastati Pašić sa Poincareom i raspravljati o važnim političkim pitanjima. Nije isključeno da Pašić pogie i u London.

Ozbiljan položaj u Španjolskoj.

MADRID, 22. Između revolucionera i vladinih četa nastavljaju se borbe. U okolici Melije na više mjesta revolucionarci su prisilili vladine čete na uzmak. Na strani vladinih četa bilo je 12 oficira i 221 mornak mrtav ili teže ranjen. Državni podtajnik vojnog min. izjavio je, da će se operacije nastaviti.

Što namjerava Radić?

BEOGRAD, 22. Prema jednoj vijesti agencije »Havas« Radić se nalazi u Londonu, kamo je stigao preko Mađarske. Radić će ostati u Londonu duže vremena i tražiti će da Liga Naroda zatraži autonomiju Hrvatske. On će proklamovati republiku, a vlada će imati svoje sjedište u Londonu ili Švicarskoj.

»Times« i većina velike engleske štampe pišu o Radiću kao o čovjeku prevrtljivcu i nestalnu, koji sam nezna što hoće i kom se ne može vjerovati. »Times« završuje, da je Radić čovjek, s kojim se ne može stupati u kakve veze niti se može pregovarati.

Luka Botić.

Proslava 60. godišnjice.

SPLIT, 22. Danas je Split na svečani način proslavio šesdeset godišnjicu smrti svoga pjesnika Luke Botića. Sav grad bio je iskićen. Luka Botić, pjesnik »Bijedne Mare« bio je vatreni pobornik jedinstva Srba i Hrvata. U Srbiji on je gledao spas našega naroda.

Iz Njemačke.

BERLIN, 22. Generalni štrajk jenja. Rad počinje u 34 preduzeća, uza sve pozive radničkih organizacija da se radnici povrate na posao. U Dattelu došlo je do krvavih sukoba.

Kancelar Cuno i Stinnes iduće nedjelje putuju u London. Bivši kancelar Wirth na putu je za Moskvu u diplomatskoj misiji, tamo se već nalazi francuski senator Bourcier.

Dr. Aleksandar Doršner specijalista za bolesti uha, nosa i grla povratno se je u Split te ordinira od 10—12 i od 17—19 u svojoj ambulanci »Klačeva Poljana«.

Kod kupovanja odnosno naručbe Reumatis sredstva protiv trgajuju i reumatizma treba paziti da nije potvoren jer pravi proizvodi jedino Građska ljekarna u Zagrebu a dobiva se u Šibeniku jedino u ljekarni Beros.

Tražim u najam glasovir, platio bi najam za 6 mjeseci. Uпитati se kod uprave lista.

Njemačka je obustavila isplatu svih reparacija u novcu i natru.

Kraljević Gjorgije putuje koncem ov. mj. u Englesku.

I oružje mu treba...

Пред неколико дана талијанске су власти у Трсту ушле у траг криомчарењу оружја, па су веће количине заплијене. Како саме Талијанске новине доносе, оружје је било намјењено за Краљевину СХС (тачније за „мировотворну хрватску републику“). Угледни прашки лист „Прагер Пресе“ доноси из поузданог извора вјест, да је оружје било у Италији купљено на рачун Радића. Ако фактично стоји, да је Радић за своје масе куповао у Италији оружје, а то је лако могуће, кад онако отворено говори у свом листу о потреби наоружања сељака, онда је разумљиво што је стругнуо. И тај велики „мировотворци“ који пеће да се „пролије крв“ наручивао је оружје. Ко зна какно му је требало.

Сукоби у Кос. Митровици. У Косовској Митровици дошло је у пећељу до крвавих сукоба између Турака и Срба. Турци су се организовали и из пушака напали на Србе. Има 6 мртвих и око 30 теже и лакше рањених. Војска је успоставила ред у граду.

Долазак талијанских официра. Ускоро ће доћи у нашу земљу неколико талијанских официра да уче српско-хрватски језик.

P. n. Uredništvo

„DALMATINSKI RADIKAL“

Šibenik.

U Vašem cijenj. listu u ovo zadnje doba izašle su dvije neistinite vijesti, koje se odnose na moju osobu, odnosno na od mene uređivani list »Dalmatinski Hrvat«.

U interesu istine molim Vas, da uzmete do znanja, da »Dalmatinski Hrvat« nije nikakav nasljednik nekadašnje »Hrvatske Misli«, koja je izlazila u Šibeniku i da ja nisam nikada odobravao njezino pisanje protiv Srbije i srpskog naroda, kao što ne bi dozvolio da se i u od mene izdavanom »Dalm. Hrvat« šta slična piše, jer ja sam uzeo za moj politički cilj: slogu, ljubav i sporazum obijuh bratskih naroda.

Druga neistina bi bila, da se je u momu stanu održao jedan sastanak, koji je bio buran, a da se je na tom sastanku raspravljalo o općinskom pitanju. U hatar istini, molim Vas, da ovu tačku ispravite u smislu, da se ne samo nije u mome stanu održavao nikakav sastanak radi općine, nego da se ja osobno nisam uopće zanimao za ovo pitanje, tako da nisam prisustvoval nikakvom sastanku, na kojem su se raspravljale općinske stvari.

Uz iskreni i bratski pozdrav, bilježim se

Milo Jerinić.

Šibenik, 16. 8. 1923.

P. S. — Vi ćete se možda začuditi, ali kada sam saznao da »Hrv. Misao«, donosi članke i vijesti, koje joj je slalo č. k. Poglavarstvo proti Srbima i Srbiji, da sam ja preko prijatelja koji još živi, radio, da ona »Austrijska Metla« mora prestati izlaziti, jer i ako nisam bio njezin pristava, nisam trpio u mojoj duši, da stoji u službi č. k. Poglavarstva. To je istina onako me Bog pomogao! — Jerinić.

Primjedba. Priznajemo da sastanak nije održan u stanu g. Jerinića nego u klubu u hotel »Krk«, dok za sve druge tvrdnje ostajemo pri onom što smo prije rekli.

»Dalmatinski Hrvat« ima još jednog p edhodnika »Hrvatski Samobran«, kome je g. Jerinić bio i urednik i jedini pisac. Radi karakterisanja naših političkih prilika i ljudi, mi bi, kao odgovor na ovo pismo g. Jerinića, mogli preštampati onaj članak iz »Hrv. Samobrana«, u kome g. Jerinić nije dao Kralju Petru ući u raj, jer da su ga čitava zauzeli Nadojvoda Ferdinand i Apostolski kralj Franjo. Zanimao što to ne možemo učiniti, jer je taj članak bio zaplijenjen. — Uredništvo.

Вијести.

Прослава „Привредника“. На прослави „Привредникове“ двадесетогодишњице, која ће бити 9. и 10. септембра славу увеличаће и Његово Величанство наш Краљ, Привредников високи покровитељ. Хиљаде и хиљаде Привредникових младих људи од 12 до 40 година, повјереника, чланова, добротвора и пријатеља из свију крајева дефиловаће преко Терезија испред Његовог Величанства. Нарочити одбор припрема све, а г. Министар Саобраћаја дозволио је учесницима те значајне прославе повластицу у пола цијене, на државним жељезницама. Та повластица вреди — за пут у Београд и натраг за 8 дана. Све остало објавиће се на вријеме.

Државно добро „Белје“. Главна дирекција државног добра »Белје« Kнежево (Баранја) налази за потребно ради обавјештења јавности да бар у најширом потезу објави тачне податке о овоме добру.

Иманје обухвата 86.277 јутара земље са 11 пољопривредних окружја, са 20 мајора и 4 шумска окружја. На томе иманју има фабрика за израду масла у којој се дневно може прерадити 36.000 литара млијека, али у којој се данас прерађује саму 8.000 литара млијека, јер је за вријеме рата много крива одведено и у 1918. г. прерађивано је свега 3.000 литара млијека дневно, која количина svakoga дана све више расте, тако да ћемо се кроз неколико година имати нормално предратно стање.

Циглане на иманју Белје производе 4 милиона цигала просјечно, годишње.

Гвоздени пут на томе иманју износи 93 километара сталне пруге и 10 километара покретне пруге са 12 локомотива и 1000 вагона.

За заштиту од поплаве има 4 пумпе, а поред тога има канала 270 километара укупно. Фабрика шећера прерађује 15 вагона дневно кристалнога шећера. Иманје располаже са 15 гарнитура парних plugова, 23 вршalice, 98 сјалица, 214 косачица, 540 дрљаца, 643 plugова и т. д. Крива музара има 1518. Укупно стоке има 8.488 грла без овaca, којих има око 3.000 и гаје се само за исхрану радника и вуну.

Осим овога гоји се и рибилов, који даје годишње око 500.000 кгр. риба и који располаже пловним парком од два брода, два шлепа и једним бензинским моторним чамцем.

Помажите „Просвјету“!

NOVOSADSKA

IZLOŽBA--

Od 11-26 avgusta 1923. otvorila se je!

50% putnog popusta na osnovu legitimacije izložbe. Fabrikatska i domaća industrija. Predstavljanje poljoprivredne veleprodukcije. Zdravstvena i dječja izložba. Najbolja prilika za poljoprivrednike jeftino da se svoje potrebe nabave.

POSJETITE IZLOŽBU!!
POSJETITE IZLOŽBU!!

PRVA MARIBORSKA TVORNICAPAPUNA
MARIBOR (Slovenija)

Proizvadjarazne vrste prvorazrednog sapuna i kristalne sode.

Tražite samo sapun sa oznakom

zlatorog, jer je najbolji i najkorisniji.

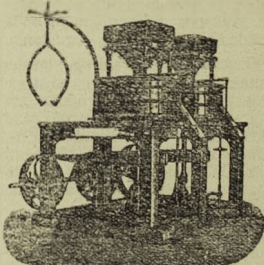
Glavno zastupstvo i skladište za sjevernu Dalmaciju
JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.
PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzajavni naslov: DALMASCONTO. 21

Tehnički Ured OSKAR KRAUS
TRST Via S. Nicolò 4/II.

Motori za lagje i jedrenjače na benzin i naftu najbolje njem. konstrukcije. Kompletne mašine za tvornice tjestenine i ulja.

CIJENE U DINARIMA.
Informacije i obavještenja besplatno. 22

Slavenska Banka d. d. Zagreb, filijala Šibenik

Dionička glavnica Din. 50,000,000, a rezerve preko Din. 12,500,000. Ulošci preko Din. 125,000,000.

FILIJALE: Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Novi Sad, Sušak, Šabac, Vršac i Wien.

ISPOSTAVE: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka i Jesenice.

AGENCIJE: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJE: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.